

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET TRIERSKE KURSUS

FAGLÆRERINDE-FAGLÆREREKSAMEN

TIETGENSGADE 74

KØBENHAVN V.

BOGTRYKKER L. WICHMANN

KØBENHAVN A/S

1971

INDHOLD

	Side
DET TRIERSKE KURSUS	4
Eksamensbestemmelser	5
Undervisningen	5
Betaling for undervisningen	6
Lokaler	6
Lærerne	7
Indmeldelse	8
ALMINDELIGE BESTEMMELSER ANGAAENDE FAG- LÆRER- FAGLÆRERINDEEKSAMEN	9
Karakterer	11
FORDRINGER, FORBEREDELSE OG EKSAMEN	14
1. Dansk	14
2. Tysk	15
3. Engelsk	17
4. Fransk	19
5. Historie	21
6. Geografi	22
7. Naturhistorie	24
8. Naturlære	25
9. Matematik og regning	27
10. Religion	28
11. Sang	30
12. Håndarbejde	31
INDMELDESESBLANKET	33

DET TRIERSKE KURSUS

Tietgensgade 74, 1704 København V.

Kontortid: 16½—17 (Onsdag og Lørdag undt.)

Telf. Vester 4228

Postkonto: 22 108

DET TRIERSKE KURSUS

Det Trierske Kursus forbereder til faglærerinde- og faglærer-eksamen. Kursus blev stiftet i anledning af faglærerindeeksamenens oprettelse i året 1905 og har været i virksomhed fra 1. oktober samme år. Stifterne var: dr. phil. Bertelsen, dr. phil. Bøving, dr. phil. I. P. Jacobsen, dr. phil. Poul Levin, dr. phil. P. Munch, cand. mag. Raphael Meyer, sprogkærerinde frk. Elna Simonsen, dr. phil. Steensby, mag. art. Gerson Trier.

1911 udvidedes kursus' rammer, saa at ogsaa folkeskolelærere kunne deltage i undervisningen og indstille sig til en faglærer-eksamen, der afholdtes under lignende former som faglærerindeeksamen.

1919 blev denne faglærereksamen anerkendt, idet undervisningsministeriet under den 18. oktober s. å, i en skrivelse udtalte, at det »intet finder at erindre imod, at der indtil videre også kan modtages seminarister til en faglærerprøve af samme art og omfang som den bestaaende faglærerindeeksamen for pigeskolens«.

1922 bestemte undervisningsministeriet, under 13. december, at de for faglærerindeeksamen gældende regler udvidedes til også at gælde for mænd.

Under 8. juni 1921 modtog kursus meddelelse om, at der på finansloven var bevilget et beløb som tilskud til kursus, der forbereder til pigeskolens faglærerindeeksamen, og kursus har siden da modtaget tilskud fra undervisningsministeriet.

Deltagernes antal har været følgende:

1. sept. 1966	.....	244	deltagere
1. » 1967	.....	274	»
1. » 1968	.....	261	»
1. » 1969	.....	184	»
1. » 1970	.....	172	»

Timetallet har været

1966—67	.....	3515	timer
1967—68	.....	3275	»
1968—69	.....	3509	»
1969—70	.....	2963	»
1970—71	.....	2380	»

Kursus, der styres af en af lærerforsamlingen valgt bestyrer, har fra dets stiftelse og indtil december 1918 været ledet af mag. art. Gerson Trier, fra december 1918 til april 1921 af cand. mag. Raphael Meyer, fra april 1921 til april 1928 af skoleinspektør Jacob Fischer, fra april 1928 til januar 1969 af direktør, cand. mag. Osvald Larsen, og fra januar 1969 af viceskoleinspektør Otto Dreyer.

Eksamensbestemmelser.

Af eksamensbestemmelserne (se s. 9) skal vi særlig henlede opmærksomheden på følgende: faglærerinde—faglærereksamen består af a) en teoretisk og b) en praktisk del. Kursuset underviser kun til den teoretiske prøve og kun i de nævnte fag. Den praktiske del ledes helt igennem af eksamensbestyrelsen (se s. 10).

Ingen kan indstille sig til eksamen, uden at den pågældende først har bestået enten studentereksamen, pigeskoleeksamen eller realeksamen (præliminæreksamen), eller på anden måde har erhvervet sig en tilsvarende almindelse. Desuden giver afgangseksamen fra seminarierne — også forskoleseminarierne — ret til indstilling.

Kandidater, der ikke har folkeskolelærereksamen, skal til eksamen opgive 2 fag, hvoraf mindst det ene skal være et af de nedenfor under a) anførte fag, mens det andet også kan være gymnastik, skolekøkkengerning, tegning, sang, håndarbejde, sløjd samt småbørnsundervisning. Kandidater med folkeskolelærereksamen kan nøjes med 1 af fagene under a), sang eller håndarbejde, ligesom de ved den praktiske eksamen er fritaget for prøverne i pædagogik og fysiologi med sundhedslære.

Ingen kan uden særlig tilladelse afslutte faglærerinde—faglærereksamen fuldstændigt før det fyldte 21 år.

Efter bestået eksamen i såvel den teoretiske som den praktiske del udstedes der et eksamensbevis af eksamensbestyrelsen.

Indmeldelse til eksamen, som foregår på særlige blanketter, der fås på kursus' kontor, finder sted i slutn. af maj for efterårs-eksamens og i slutn. af januar for forårs-eksamens vedkommende.

Papirerne indsendes gennem kursus og skal være bestyreren i hænde senest 25. maj eller 25. januar.

Undervisningen.

Undervisningen omfatter følgende fag:

Dansk, tysk, engelsk, fransk, historie, geografi, naturhistorie, matematik og kristendomskundskab.

Undervisningsåret går fra første uge i september til 20. juni. Ferier og fridage falder sammen med gymnasie-skolernes. *Kun undtagelsesvis kan man træde ind på kursus i årets løb.*

Eksamensforberedelsen strækker sig normalt over lidt over 2 år, idet undervisningen påbegyndes i september og afsluttes med eksamen i oktober 2 år efter, dog vil man, når de nødvendige forudsætninger er til stede, kunne fuldende forberedelsen på kortere tid (1½ år eller 1 år).

Det ugentlige timetal er — med normal forberedelsestid (2 år) — for hvert af fagene 4 timer, der normalt læses som 2 dobbelt-timer.

Dersom studietiden indskrænkes til et år, er det ugentlige timetal 8 timer, idet man i så fald deltager både på I- og II-års hold.

Dersom man vil forberede sig til eksamen i 2 fag, bliver det ugentlige timetal summen af de to fags timetal.

Undervisningen ligger efter kl. 16.30.

Bøgerne til studiet bør ikke anskaffes, før aftale er truffet med kursus' lærer i vedkommende fag. Særlig gøres opmærksom på, at de s. 14—32 nævnte bøger kun er anført som eksempler. Man kan derfor ikke gå ud fra, at de anvendes ved undervisningen.

Betaling for undervisningen.

For undervisningen betales følgende:

- 1 fag (2 års læsning) kr. 120,00 om måneden
- 1 fag (1 års læsning) kr. 192,00 om måneden
- 2 fag (2 års læsning) kr. 192,00 om måneden

Betalingen erlægges forud i den første uge i hver måned på kontoret (4½—5, onsdag og lørdag undt.), eller indsendes til postkonto 22 108.

For juli og august betales der intet honorar. Der betales honorar for den måned, hvori eksamen finder sted.

Lokaler.

Kursus har lokaler Tietgensgade 74 (Rysenstens Gymnasium), dog foregår undervisningen i:

Zoologi: Zoologisk Studiesamling, Universitetsparken 5.
 Botanik: Metropolitanskolen, Struensegade 50.
 Fysiologi: Universitetets Institut for alm. Zoologi (Universitetsparken 3²).

Lærerne.

Fagene er fordelt mellem lærerne på følgende måde:

- Dansk: a. sprogligt: lektor Gordon Albøge.
 b. litteratur: stud. mag. Peter Meisling.
- Tysk: lektor Eyolf Hessellund.
 lektor Niels Elkjær.
 cand. art. Uffe Hansen.
- Engelsk: stud. mag. Helle Faurschou-Hviid.
 sem.adjunkt, cand. mag. Jan Faurschou-Hviid.
 fru Bente Christoffersen.
- Fransk: a. sprogligt: } faglærer fru L. Arenfalk.
 b. fonetik: }
 c. litteratur: cand. mag. Lis Larsen.
 d. praktisk sprogfærdighed: fru Monique
 Christiansen.
- Historie: stud. mag. Jørgen Vogelius.
- Geografi: cand. mag. Per Smed.
 cand. mag. Jens Fabricius.
- Naturhistorie: a. zoologi: docent v. Universitetets histologisk-
 embryologisk laboratorium, lektor, dr. phil.
 P. Holst-Christensen.
 b. botanik: mag. scient. Pr. Bügel Jørgensen.
 c. fysiologi: dr. phil. P. Holst-Christensen.
- Matematik: lektor Regnar Norgil.
 cand. mag. Erik Toftgård-Hansen.
 cand. mag. Kaj Schmidt Hansen.
- Kristendoms- a. Ny testamente: dr. theol. Søren Giversen.
 kundskab: b. Gl. testamente: lic. theol.
 Lars Kruse-Blinkenberg.
 c. Kirkehistorie: }
 d. Systematik: } stud. theol. N. J. Jørgensen

Lærernes adresser:

- Lektor, cand. mag. Gordon Albøge, Carlsvej 4 A, 2840 Holte.
 Faglærer, fru Lotte Arenfalk, Ved Bellahøj 21, 2700 Brh.
 Be. 2021.
- Fru Monique Christiansen, Kastelsvej 30, 2100 Ø. Øbro 8848.
 Fru Bente Christoffersen, Kochsvej 28, 1812 V. 31 27 17.
 Lektor Niels Elkjær, Skråningen 17, 2700 Brh. Be. 3857.
 Cand. mag. Jens Fabricius, Christoffers Allé 123, 2800 Lyngby.
 98 43 31.
- Stud. mag. Helle Faurschou-Hviid, Kildevang 1, 4690 Haslev.
 (03) 69 15 08.
 Sem.adjunkt, cand. mag. Jan Faurschou-Hviid, Kildevang 1,
 4690 Haslev. (03) 69 15 08.
- Dr. theol. Søren Giversen, Pile Allé 16, 2840 Holte. 42 03 80.
 Cand. mag. Kaj Schmidt Hansen, Strandvej 221. He. 4570.
 Cand. art. Uffe Hansen, Solskrænten 6, Annisse, 3200 Helsingø.
 Lektor Eyolf Hessellund, Elmevang 54, 2830 Virum. 84 66 71.
 Docent, dr. phil. P. Holst-Christensen, Sofus Schandorphsvej
 16, 2800 Lyngby. 87 07 28.
- Stud. theol. Niels J. Jørgensen, Sindshvilevej 19, 2000 F.
 Mag. scient. Preben Bügel Jørgensen, Søsøm Sø, 3670 Veksø.
 (03) 321 - 785.
- Lic. theol. Lars Kruse-Blinkenberg, Skovduevej 15, 2970 Hørs-
 holm.
- Cand. mag. Lis Larsen, Solbakken 44, 2700 Holte. 42 30 50.
 Stud. mag. Peter Meisling, Halmtorvet 52, 1., 1700 V.
 Lektor Regnar Norgil, Nøjsomhedsvej 20, 2100 Ø. Øbro 4133.
 Adjunkt, cand. mag. Per Smed, Stigholmsvej 1, 3460 Birkerød.
 81 31 95.
- Cand. mag. Erik Toftgård-Hansen, Gl. Strandvej 60, 3050 Hum-
 lebæk. (03) 19 13 31.
 Stud. mag. Jørgen Vogelius, Nordens Plads 4¹⁵, 2500 Valby.
 30 06 04.

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

angående

Faglærereksamen

Denne eksamens opgave er at give dem, der består den, et bevis for, at de i de valgte fag har modtaget en specialuddannelse, der gør dem særligt skikkede til at overtage skoleundervisning, der sigter på mellemskoleeksamen, real-, pigeskole- og præliminæreksamen, eller som den uden eksamensformål gives i højere pigeskoler; i fagrækken findes desuden en række færdighedsfag og faget »småbørnsundervisning«, der tager sigte på at dygtiggøre til undervisning i disse fag overalt, hvor de bruges i skolerne.

Prøven er anerkendt og kontrolleret af staten og ordnes af en af undervisningsministeriet nedsat bestyrelse, bestående af 3 medlemmer:

1 repræsentant for ministeriet, der er bestyrelsens formand.

1 repræsentant for Pædagogisk Selskab og

1 repræsentant for foreningen »Den danske Pigeskole«.

Bestyrelsens adresse: Emdrupvej 101, 2400 NV.

Eksamensforordningerne og planerne for forberedelser er godkendt af undervisningsministeriet, der ligeledes beskikker censorerne.

Eksamen falder i to dele: den teoretiske prøve og den praktiske prøve.

Den teoretiske prøve omfatter i første række følgende fag: kristendomskundskab, dansk, tysk, engelsk, fransk, historie, geografi, naturhistorie, naturlære, matematik med regning.

I anden række kommer en gruppe færdighedsfag: gymnastik, skolekøkken, tegning, sang, håndarbejde, sløjd samt småbørnsundervisning.

Hver kandidat skal opgive to fag til eksamen, hvoraf *mindst det ene fag skal høre til den første række*. Medens kandidaterne for de heri nævnte fag samt for fagene sang og håndarbejdes vedkommende kan søge deres uddannelse, hvor de vil, stilles der særlige krav m. h. t. uddannelsen i de fleste færdighedsfag, idet kun uddannelse ved de uden for hvert enkelt fag nævnte kursus i nedenstående oversigt kan anerkendes som gyldig forberedelse.

Gymnastik: Statens etårige kursus i gymnastik og svømning på Danmarks Højskole for legemsøvelser (Nr. Allé 51).

Skolekøkken: Statens årskursus i skolekøkkenundervisning på Danmarks Lærerhøjskole (Emdrupvej 101); det hermed ligestillede kursus ved statsseminariet i Århus; husholdningslærerindeksamen fra et anerkendt husholdningsseminarium.

Tegning: Statens fuldstændige tegnelærerkursus.

Sløjd: Sløjdlærereksamen fra *Dansk Sløjdlærerskole* (Værnedamsvej 13 B) eller Sløjdlærerskolen i Askov.

Småbørnsundervisning: Forskolelærerindeeksamen; afgangsbasis fra et anerkendt børnehaveseminarium.

De vidnesbyrd (eller eksamensbeviser), hvormed kandidaterne udgår fra disse kursus, *regnes som eksamensbevis i de pågældende fag ved faglærereksamen*.

Håndarbejde. I dette fag aflægges der prøve ved faglærereksamen (se forordningerne s. 31).

Det bemærkes, at de, der har bestået den afsluttende prøve for lærere i folkeskolen, kan nøjes med eet fag ved den teoretiske prøve, valgt blandt de fag, hvori bestyrelsen selv lader afholde eksamen.

Eksamen i de to fag kan tages samtidig eller med indtil eet års mellemrum. Dispensation fra denne sidste bestemmelse kan, hvor særlige forhold taler derfor, meddeles af bestyrelsen.

Eksamen aflægges i hvert fag for to (tre) censorer, der afgør, om kandidaten har bestået eller ikke; til »bestået« kan tilføjes »med udmærkelse«. Vidnesbyrdet om bestået eksamen ledsages af specialkarakterer.

Den praktiske prøve følger som afslutning på et praktisk-pædagogisk kursus, der afholdes af bestyrelsen. Sådanne kursus afholdes inden for tidsrummene 1. april til 1. oktober eller 1. november til 1. marts. Deres omfang og varighed fastsættes i hvert enkelt tilfælde af bestyrelsen. I løbet af denne tid må kandidaterne følge undervisningen og selv undervise i deres fag i de skoler, hvor de anbringes til vejledning af skolens lærere og lederen af de praktiske øvelser (eller en af denne valgt stedfortræder). For kandidater, der er knyttede til skoler, hvor de underviser i deres fag, kan eksamen eventuelt ordnes uden en sådan forudgående uddannelse.

Øvelserne slutter med en prøve i undervisning, hvor den vejledende lærer og kursuslederen er censorer; de afgør, om kandidaten kan bestå eller ikke. Kun den, der har bestået både den teoretiske og den praktiske prøve, har ret til at få eksamensbevis udleveret og til at føre prædikatet: Eksamineret faglærer.

Det praktisk-pædagogiske kursus må falde efter overstået teoretisk prøve.

I forbindelse med det praktisk-pædagogiske kursus må kandidaten underkaste sig en prøve i pædagogik og skolehygiejne. Denne prøve er skriftlig og er obligatorisk for kandidaterne; dog kan dispensation gives efter ansøgning, hvis kandidaten tidligere har modtaget undervisning i disse fag i tilsvarende omfang. Kandidater med den afsluttende lærerprøve for lærere i folkeskolen er på forhånd fritagne.

Ingen kan indstille sig til eksamen, uden at den pågældende først har bestået enten studentereksamen, real-, præliminær- eller pigeskoleeksamen — eller på anden måde har erhvervet sig en tilsvarende almindelse. Desuden giver — som ovenfor bemærket — den afsluttende lærerprøve for lærere i folkeskolen og forskolelærerindeeksamen ret til indstilling.

Ingen kan uden særlig tilladelse afslutte faglærereksamen før det fyldte 21 år.

Forberedelsen til den teoretiske prøve er overladt til kandidaten selv; søger hun (han) regelmæssig vejledning, maa vejlederen (-lederne) ved indmeldelse til eksamen attestere, at vedkommende besidder tilstrækkelige kundskaber og modenhed til at kunne bestå eksamen.

For dem, der har bestået eksamens praktisk-pædagogiske prøve, vil i givet tilfælde en sådan prøve blive anerkendt som fyldstgørende for ansættelse ved eksamensberettigede gymnasieskolers realklasser.*)

Der afholdes teoretisk prøve 2 gange årlig, i marts—april og i

*) Se K. Glahn: Retsregler vedrørende det højere skolevæsen II s. 61 e og V s. 95.

september—oktober. Dog påbegyndes hjemmeopgaven i håndarbejde 1. marts og 1. september, og den store skriftlige opgave i dansk og historie i løbet af henholdsvis marts og september. Såfremt den store opgave i historie og dansk ved eksamen i september—oktober ønskes besvaret i sommerferien, kan dette kun ske indenfor tidsrummet 1.—15. juli. Kandidaterne må indmelde sig hos formanden senest henholdsvis 1. februar og 1. juni. På en indmeldelsesblanket, der fås hos formanden, skal de gøre rede for, at de opfylder alle de fastsatte betingelser for, at de kan indstilles til eksamen. Bekendtgørelse om indmeldelse indrykkes i en del blade. — Hver kandidat betaler en eksamensafgift på 50 kr., hvis begge fag tages samtidig; for delt eksamen betales 30 + 20 kr. De, der kun går op i 1 fag, betaler 30 kr. Til materiale ved prøven i håndarbejde betales indtil 20 kr.

Indmeldelser til det praktisk-pædagogiske kursus sendes til lederen af de praktiske øvelser inden 25. marts, henholdsvis 25. oktober. — Betalingen for det fuldstændige praktisk-pædagogiske kursus er 160 kr.: 20 for hvert af fagene pædagogik og skolehygiejne, 60 kr. for hvert af de praktiske fag med vejledning; indskrænker vejledningen sig til en ubetydelighed, eller aflægges der uden forudgående vejledning prøve i undervisningsfærdighed, betales en eksamensafgift på 30 kr.

Karakterer.

Karakterskalaen ug, ug?, mg+, mg, mg? .... slet+, slet anvendes.

Ved sammenlægning af enkeltkaraktererne i de forskellige discipliner i et fag til endelig gennemsnitskarakter bruges skalaen: ug = 8, ug? = 7², mg+ = 7¹, mg = 7, mg? = 6¹, g+ = 5² o.s.v. Ved tilvejebringelse af enkeltkaraktererne ud fra to eller flere censorers dom bruges derimod skalaen ug = 6, ug? = 5², mg+ = 5¹, mg = 5, mg? = 4², g+ = 4¹ o.s.v.

For alle fag gælder: Efter den skriftlige eksamen meddeles det eksaminanden, hvis han *ikke* kan fortsætte.

Minimumsgennemsnit 5; udmærkelse 7,5.

KRISTENDOMSKUNDSKAB (7 karakterer, hvoraf 1 tæller dobbelt).

Skriftlig eksamen:

- 1) Det gamle testamente ..... 1 karakter.
- 2) Det nye testamente ..... 1 karakter.
- 3) Kirkehistorie ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) Det gamle testamente ..... 1 karakter.
- 2) Det nye testamente ..... 1 karakter. Tæller dobbelt.
- 3) Kirkehistorie ..... 1 karakter.
- 4) Systematiske fag ..... 1 karakter.

DANSK (7 karakterer, hvoraf 1 tæller dobbelt).

Skriftlig eksamen:

- 1) Specialet ..... 1 karakter. Tæller dobbelt.
- 2) Den sproglige opgave ..... 1 karakter.
- 3) Den litterære opgave ..... 1 karakter.

- 4) Modersmålets skriftlige behandling ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) Litteraturkendskab. Herunder stilistik, poetik, metrik ..... 1 karakter.
 2) Nydansk (grammatik, analyse) ..... 1 karakter.
 3) Oldislandsk, sproghistorie, svensk og norsk ..... 1 karakter.

ENGELSK (6 karakterer).

Skriftlig eksamen:

- 1) Fonetisk transskription ..... 1 karakter.
 2) Oversættelse til engelsk ..... 1 karakter.
 3) Engelsk stil om et litteraturhistorisk eller litterært emne ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) Ulæst stof. Herunder prøve i udtale og oplæsning samt fonetikens teori og grammatik og kandidatens fremstillingsevne på disse områder ..... 1 karakter.
 2) Læst stof. Herunder litteraturhistorie og kendskab til engelske samfundsforhold og daglige livsform ..... 1 karakter.
 3) Mundtlig sprogfærdighed ..... 1 karakter.

TYSK (6 karakterer).

Skriftlig eksamen:

- 1) Fonetisk transskription ..... 1 karakter.
 2) Oversættelse til tysk ..... 1 karakter.
 3) Tysk stil om et litteraturhistorisk eller litterært emne ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) Ulæst stof. Herunder prøve i udtale og oplæsning samt grammatik og kandidatens fremstillingsevne på disse områder ..... 1 karakter.
 2) Læst stof. Herunder litteraturhistorie ..... 1 karakter.
 3) Mundtlig sprogfærdighed ..... 1 karakter.

FRANSK (6 karakterer).

Skriftlig eksamen:

- 1) Fonetisk transskription ..... 1 karakter.
 2) Oversættelse til fransk ..... 1 karakter.
 3) Genfortællings- eller referatstil ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) Ulæst stof. Herunder prøve i udtale og oplæsning samt grammatik og kandidatens fremstillingsevne på disse områder ..... 1 karakter.
 2) Læst stof. Herunder litteraturhistorie ..... 1 karakter.
 3) Mundtlig sprogfærdighed ..... 1 karakter.

HISTORIE (5 karakterer, hvoraf 1 tæller dobbelt).

Skriftlig eksamen:

- 1) Specialet ..... 1 karakter. Tæller dobbelt.
 2) Mindre skriftlig opgave ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) Nordens historie ..... 1 karakter.
 2) Almindelig historie ..... 1 karakter.
 3) Samfundslære ..... 1 karakter.

GEOGRAFI (3 karakterer, hvoraf 1 tæller dobbelt).

Skriftlig eksamen:

- 1) Opgave i et af specialerne ..... 1 karakter.
 2) Opgave uden for specialerne .... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) 1 karakter, der tæller dobbelt.

NATURHISTORIE (6 karakterer).

Skriftlig eksamen:

- 1) Botanik ..... 1 karakter.
 2) Zoologi ..... 1 karakter.
 3) Fysiologi med kemi ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) Botanik ..... 1 karakter.
 2) Zoologi ..... 1 karakter.
 3) Fysiologi med kemi ..... 1 karakter.

NATURLÆRE (6 karakterer).

Skriftlig eksamen:

- 2 opgaver, hvoraf den ene er af
 refererende art ..... 2 karakterer.

Mundtlig eksamen:

- 1) 2 spørgsmål inden for det læste
 fysiske og astronomiske pensum 2 karakterer.
 2) Kemi ..... 1 karakter.
Demonstration ..... 1 karakter.

MATEMATIK OG REGNING (7 karakterer).

- Skriftlige opgaver ..... 4 karakterer.
 Mundtlig eksamen ..... 3 karakterer.

SANG (5 karakterer).

Skriftlig eksamen:

- 1) Musikteori ..... 1 karakter.
 2) Musikdiktat ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- 1) Musikhistorie ..... 1 karakter.
 2) Stemmedannelse ..... 1 karakter.
Instrumentbrug ..... 1 karakter.

HÅNDARBEJDE (6 karakterer, hvoraf 2 tæller dobbelt).

Skriftlig eksamen:

- 1 opgave ..... 1 karakter.

Mundtlig eksamen:

- Prøve i håndarbejdets metodik . 1 karakter. Tæller dobbelt.
 Forskellige håndarbejder ..... 4 karakterer, hvoraf 1 tæl-
 ler dobbelt.

Faglærereksamen i Dansk.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

A. Fagets sproglige del.

Hovedvægten ligger på *Nydansk*: der lægges vægt på en god mundtlig og skriftlig fremstilling. Eksaminanden skal have sikkerhed i grammatisk analyse og nogen færdighed i fonetisk transskription. Endvidere kendskab til de danske hoveddialekter.

Ved læsning af sproghistoriske oversigter og af ældre sprogtekster samt af *Oldislandsk* sikres en sproghistorisk underbygget forståelse af Nydansk; der kræves kundskab til forholdet til de andre nordiske sprog, f. eks. med benyttelse af Elias Wessén: *De nordiske språken* (1941).

Nydansk sproglære må kunnes i overensstemmelse med den traditionelle latinske terminologi i forbindelse med kendskab til de nyere systemer. Som grundlag kan benyttes Mikkelsens eller Byskovs sproglærer; hertil kan læses Wivel: *Synspunkter for dansk sproglære*, Rehling: *Det danske sprog*, Aage Hansen: *Indledning til dansk grammatik*, Poul Diderichsen: *Elementær dansk grammatik*. Som hjælpemiddel ved fonetiske øvelser anvendes Dahlerup & Jespersen: *Kortfattet dansk lydlære og til dels Jespersen: Modersmålets fonetik*.

Som vejledning ved studiet af sproghistorie kan tjene Dahlerup: *Det danske sprogs historie*, Brøndum-Nielsen: *Indledning til gammeldansk grammatik I, dele af Skautrup: Det danske sprogs historie*. Nogen sprogvidenskabelig litteratur bør læses, f. eks. nogle af følgende værker: Sandfeld: *Sprogvidenskaben*, Nyrop: *Ordnes liv*, Skautrup: *Sproget*, Jespersen: *Tanker og studier. Fra Rask til Wimmer*. Steenstrup: *Danske stednavne samt enkelte sproglige monografier*, f. eks. Otto Jespersen: *En sproglig værdiforskydning* (*Dania*, III, side 145 ff.), hertil Johs. Brøndum-Nielsen: *A grammatical miscellany offered to Otto Jespersen* (1930) (side 375 ff.), samme forfatter: *Gruppegenitiv på dansk* (studier tilegnede Verner Dahlerup (1934), side 1 ff.), Johs. Brøndum-Nielsen: *Nægtelserne ej og ikke* (i sproglig forfatterbestemmelse (1914), side 138 ff.), samme forfatter: *Skriververset fra Köln* (*Acta Philologica Scandinavia IV*, side 65 ff.), samme forfatter: *Talesprog og skriftsprog* (*Det pædagogiske Selskabs årsberetning 1924—25*, Side 72 ff.), samme forfatter: *Genusforhold* (gammeldansk grammatik III, side 267 ff.), *substantivernes nominativ og accusativ* (samme steds, side 260 ff.), *vokalharmonii* (gammeldansk grammatik I side 382 ff.).

Der opgives:

- 1) Oldislandsk i et omfang som 50 sider af Wimmers oldnordiske læsebog.
- 2) Et udvalg på 40 sider af danske sprogtekster fra de forskellige perioder (efter Brøndum-Nielsens danske sprogtekster spec. II, side 3—7), Bertelsens sproghistorie o. lign.).
- 3) Svenske tekster i et fyldigt udvalg (som ca. 10 sider i Ager-skov og Norregaards læsebog) samt 5 sider norske landsmålstekster.

B. Fagets litterære del.

Der fordres en pålidelig oversigt over den danske litteraturs historie og grundigt kendskab til alle hovedforfattere, bygget dels på direkte forfatterlæsning, dels på læsning af selvbiografier, brevsamlinger, større fremstillinger eller specielle undersøgelser. Det må kræves, at i hvert fald de værker, der opgives, er læst i grundigt kommenterede og indledede udgaver.

Der fordres noget kendskab til poetik og stilistik, f. eks. som fremstillet i F. J. Billeskov Jansen: Poetik og Ulla Albeck: Dansk stilistik.

Der fordres endvidere en oversigt over hovedtrækkene af den oldislandske litteraturs historie, af den norske litteraturs historie (efter 1814) og af den svenske litteraturs historie (efter ca. 1750).

Der opgives:

- 1) Dansk litteraturhistorie i et Omfang som Georg Christensens lærebog eller Svend Norrilds litteraturhistorie, norsk litteraturhistorie i det omfang, som oplysningerne i de to foran nævnte lærebøger i dansk litteraturhistorie angiver, og svensk litteraturhistorie kun så meget, som vedrører de forfattere, af hvem der opgives værker (både i det litterære og det sproglige pensum).
- 2) Ca. 15 større værker, hvoraf et oldnordisk, to norske, to svenske. Ca. 20 mindre digte eller noveller, hvoraf også fem udenfor den danske litteratur.
På indmeldesskemaet opgives, hvilke udgaver der er benyttet, og hvilke monografier eller specialundersøgelser der er læst i tilslutning til tekstprøverne.
- 3) To værker af verdenslitteraturen.

C. Særstudiet.

Et speciale, der er gjort til genstand for selvstændigt studium. Hertil kan vælges en forfatter, en periode, en litteraturart eller et bestemt emne ned gennem tiderne. Når kandidaten har den dertil fornødne sproglige uddannelse, kan det tillades at vælge speciale indenfor det sproglige område af faget.

II. EKSAMEN

Skriftlig eksamen:

- 1) En opgave, hvortil der gives en udarbejdelsestid af 14 dage, emnet faldende indenfor det opgivne særstudium.
- 2) To firetimers opgaver, en sproglig og en litterær.

Mundtlig eksamen:

Ved den mundtlige eksamen høres såvel i det sproglige som i det litterære pensum.

Faglærereksamen i tysk.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

Der fordres et grundigt kendskab til moderne tysk i fonetisk, grammatisk og leksikalisk henseende og en for undervisning

i mellem -og realskolen passende talefærdighed. Kandidaten må være vel orienteret i det tyske folks daglige livsformer og i dets sociale og politiske forhold og have kendskab til fremtrædende personligheder og strømninger indenfor tysk kultur og litteratur indtil nutiden.

1) *Fonetik*. Der kræves kendskab til fonetikens teori omtrent i omfang som Ernst Kapers fonetik eller Elo Storm: Tysk fonetik i hovedtræk (1959). Kandidaten må være øvet i omskrivning til lydskrift af en forelæst eller af ham selv læst almindelig tekst.

2) *Grammatik*. Der kræves praktisk sikkerhed i alle grammatiske forhold af væsentlig betydning og en teoretisk kundskab, der i omfang svarer til Ernst Kaper: Tysk grammatik for de øverste klasser. Der kræves desuden noget kendskab til andre alm. brugte grammatiske lærebøger. Den for den skriftlige og mundtlige brug af sproget i dets moderne form nødvendige elementære grammatik må være tilegnet således, at kandidaten på egen hånd kan give en for skolen passende fremstilling af de herhenhørende hovedregler. Kandidaten må være øvet i grammatisk iagttagelse.

3) Af *litteratur* skal opgives som læst:

a) *Statarisk*: 1) Mindst 750 normalsider (à 1300 bogstaver eller 30 fire- eller femfodede verslinier), omfattende mindst fem større værker eller udvalg af værker af den klassiske litteratur, hvorimellem et værk af Lessing, et af Goethe og et af Schiller; 2) mindst 100 sider lyrik, hvori fyldige prøver af balladedigtningen og af Goethes og Heines personlige lyrik; 3) mindst 100 sider omhandlende Kultur- og Samfundsliv, som f. eks. S. Sigtryggsson: Deutsche Kultur- und Charakterbilder. Ingerslev og Vibæk: Deutschland I—II.

Ved de statarisk læste værker kræves fuld forståelse af helhed og enkeltheder (sproglig, litterær, historisk og kulturel kommentar).

b) *Kursorisk*: Mindst 1000 normalsider (d. v. s. fem større værker) af de forskellige litteraturgrene af litteraturen efter Goethes død. Disse værker eller dele af værker må være af forfattere fra det 19. eller 20. århundrede, der almindeligt anerkendes som betydelige, og de må ikke ligge i periferien af deres produktion.

Ved de kursorisk læste værker kræves, at eksaminanden har almindelig sproglig forståelse af og kan gøre rede for værkets indhold og dets stilling inden for dets forfatters produktion.

4) *Litteraturhistorie*: Der kræves kendskab i meget store træk til de for tysk højere almindelse vigtigste forhold og personligheder fra den ældre tid (riddertidens episke og lyriske digtning, dramaet i middelalderen, mestersangerne og Hans Sachs, Luther, Simplizissimus). Fra Gottscheds tid kræves et mere grundigt kendskab til hovedstrømningerne, dog med forbigåelse af alle uvæsentlige navne og årstal. For de mest fremtrædende personligheders vedkommende, f. eks. Klopstock, Wieland, Lessing, Herder, Goethe, Schiller, H. Kleist, Heine, Wagner, Hauptmann, Thomas Mann, og specielt for de forfattere, af hvem et værk (eller del af værk) opgives, kræves der desuden et vist kendskab til deres ydre livsskæbne.

II. EKSAMEN

Skriftlig eksamen:

- 1) Fonetisk transskription (2 timer), ca. 20 linier.
- 2) Oversættelse til tysk af et lettere stykke på omtrent 350 ord med benyttelse af ordbog (4 timer).
- 3) En stil udarbejdet på tysk uden benyttelse af ordbog eller andre hjælpemidler om et litteraturhistorisk eller litterært emne. Emnet kan være en gengivelse af indholdet af et af de læste værker (4 timer).

Mundtlig eksamen:

- 1) Et stykke ulæst prosa, der ikke fra indholdets side må frembyde særlige vanskeligheder, læses op og oversættes, og der eksamineres på grundlag deraf i grammatik, således at også kandidatens fremstillingsevne på dette område prøves. Ved denne prøve skal ikke blot udtalen af de enkelte ord, men også evnen til tydelig og forstandig oplæsning af det hele stykke tages i betragtning.
- 2) Oplæsning og oversættelse af et stykke af den opgivne skønlitteratur, prosaisk eller poetisk. Til oversættelsen skal der knyttes en redegørelse på tysk for indholdet, som viser forståelsen af dets sammenhæng med hele det pågældende værk, ligesom kandidaten skal vise, at han er kendt med værkets tendens og litteraturhistoriske stilling. Desuden kan der stilles et særligt spørgsmål i litteraturhistorie. Eksaminanden må kunne gøre rede for enkeltheder, således navnlig historiske og geografiske forhold, for så vidt disse bidrager til stedets rette forståelse (alt i noget forskelligt omfang, efter som det er et statarisk eller kursorisk læst sted).
- 3) Endelig eksamineres der i et stykke af det øvrige eksamenspensum, som læses op, oversættes og kommenteres.

Faglærereksamen i engelsk.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

Der fordres et solidt kendskab til moderne engelsk i fonetisk, grammatikalsk og leksikalsk henseende og en for undervisning i mellem- og realskolen passende talefærdighed. Kandidaten må have kendskab til fremtrædende personligheder og strømninger inden for engelsk kultur og litteratur indtil vore dage og være vel orienteret i det engelske folks samfundsmæssige og politiske forhold og daglige livsformer.

1) *Fonetik*. Der kræves kendskab til fonetikens teori i omfang som O. Jespersen: *Engelsk fonetik* ved Helweg-Møller, og kandidaten må være øvet i omskrivning til lydskrift.

2) *Grammatik*. Der kræves praktisk sikkerhed i alle grammatiske forhold af væsentlig betydning og teoretiske kundskaber, tilegnede ved grundig gennemgang af en kortfattet lærebog, der dog for de vigtigste punkters vedkommende må suppleres med en noget fyldigere fremstilling. Kandidaten må være øvet i grammatisk iagttagelse.

3) Af *Englands historie* læses — efter en kortfattet engelsk fremstilling — tiden efter 1588.

4) Af *Litteratur* skal opgives som læst:

a) *Statarisk*: Et drama af Shakespeare, to prosaiske værker på tilsammen 5 à 600 sider samt mindst 3000 linier poesi.

Ved de statarisk læste værker kræves fuld forståelse af helhed og enkeltheder (sproglig, litterær, historisk og kulturel kommentar).

b) *Kursorisk*: Mindst 10 værker (ialt 2500 normalsider), klassiske og moderne. Et af disse værker skal være et større essay (eller flere mindre, der da gælder for eet værk) på ca. 150 sider. Et andet kan være en samling (ca. 80 sider) af digte taget fra forskellige forfattere efter 1800. De øvrige (romaner eller dramaer) må være af forfattere fra det 18., 19. eller 20. århundrede (højest to fra det 18. århundrede), der almindeligt anerkendes som betydelige, og de må ikke ligge i periferien af deres produktion.

Ved de kursorisk læste værker kræves, at eksaminanden har almindelig sproglig forståelse og kan gøre rede for værkets indhold og dets stilling inden for dets forfatters produktion.

5) *Litteraturhistorie*: Der kræves kendskab i meget store træk til de for engelsk højere almindelse vigtigste forhold og personligheder fra tiden før Shakespeare. Efter Shakespeares tid kræves et mere grundigt kendskab til hovedstrømningerne, dog med forbigåelse af alle uvæsentlige navne og årstal. For de mest betydende personligheders vedkommende og specielt for de forfattere, af hvem et værk (eller del af værk) opgives, kræves desuden et vist kendskab til deres ydre livsskæbne.

II. EKSAMEN

Skriftlig eksamen:

- 1) Fonetisk transskription (2 timer) ca. 20 linier.
- 2) Oversættelse til engelsk af et lettere fortællende stykke med benyttelse af ordbog (4 timer).
- 3) En stil udarbejdet på engelsk uden benyttelse af ordbog eller andre hjælpemidler om et litteraturhistorisk eller litterært emne. Emnet kan være en gengivelse af indholdet af et af de læste værker (4 timer).

Mundtlig eksamen:

- 1) Oplæsning og oversættelse af et stykke af den statarisk læste skønlitteratur. Eksaminanden må kunne gøre rede for enkeltheder, således navnlig historiske og geografiske forhold, for så vidt disse bidrager til stedets rette forståelse. Til oversættelsen skal der knyttes en redegørelse på engelsk for indholdet, som viser forståelse af dets sammenhæng med hele det pågældende værk, ligesom kandidaten skal vise, at han er kendt med værkets karakter og litteraturhistoriske stilling. Desuden kan der stilles et særligt spørgsmål i litteraturhistorie.
- 2) Et stykke ulæst prosa, der ikke fra indholdets side må frembyde særlige vanskeligheder, læses op og oversættes. Ved denne prøve skal ikke blot udtalen af de enkelte ord, men også evnen til tydelig og forstandig oplæsning af det hele

stykke tages i betragtning. Der eksamineres på grundlag af stykket (på dansk) i fonetikens teori og i grammatik, således at også kandidatens fremstillingsevne på disse områder prøves.

- 3) Kandidatens talefærdighed prøves under samtale, dels om indholdet af et af de statarisk eller kursorisk læste værker, dels om engelske politiske, samfundsmæssige eller almindelige kulturelle (litterære) forhold eller det engelske folks daglige livsformer.

Faglærereksamen i fransk.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

Der må først og fremmest lægges vægt på en god udtale samt på forstandig og korrekt oplæsning, såvel af prosa som af poesi. Ved udtrykket god udtale forstås ikke alene korrekt udtale af de enkelte lyd og lydforbindelser, men også, at kandidaterne har tilegnet sig fransk rytme og tonefald (trykaccent og musikalsk accent). Som hjælp til at erhverve denne udtale må den moderne fonetik benyttes. Der kræves kendskab til fonetikens teori omtrunt i omfang som 1) Kr. Nyrop: Manuel phonétique du français parlé 5e édition 1934 og 2) Maurice Grammont: La prononciation française. Kandidaten må være øvet i omskrivning til lydskrift af en forelæst eller af ham selv læst almindelig tekst.

Oversættelse fra fransk til dansk må øves for at kontrollere kandidaternes forståelse af den fremmede tekst. Til læsningen knyttes taleøvelser, og disse bør ledes sådan, at man bestandig har den eventuelle undervisning i skolen for øje. Talefærdigheden udvikles ved samtale, væsentlig i tilknytning til teksterne. Visse sider af undervisningen (stiløvelse, stilgennemgang og grammatik) bør normalt drives på dansk. Kandidaterne bør øves i selv at følge og forstå og i at give en tekstgennemgang på fransk med franske forklaringer af vanskeligere ord og udtryk, idet en kommentar på dansk dog vil være at foretrække, dels når en omskrivning med franske ord kunne tænkes at udviske den ny gloses betydningsafgrænsning, dels når en dansk oversættelse skønnes at give en mere levende forståelse enten af en gallicisme eller af digterens intentioner. Også tekstkommentarer bør i videst mulig udstrækning gives på fransk. Ved tungere stof (den klassiske digtning, vanskeligere poesi og vanskeligere ræsonnerende prosa), hvor en eksegetisk gennemgang er påkrævet, vil det næppe være forsvarligt udelukkende at benytte det franske sprog, da man i så fald ikke kan sikre sig, at kandidaterne fuldt ud har forstået indholdet. Det kan, navnlig på undervisningens første trin, anbefales at lade kandidaterne genfortælle afsnit af læst tekst på fransk. Senere bør der gives kandidaterne lejlighed til friere referater og kortere foredrag.

Indøvelse i grammatik sker dels på grundlag af en kortere lærebog, dels ved iagttagelser i tilknytning til de læste tekster.

Stilskrivningen bør omfatte oversættelse fra dansk til fransk. genfortælling, referatstile, frie stile af forskelligt indhold (litte-

raturhistorie, gengivelse af et læst værk, emner fra dagliglivet, breve o. l.).

Af *litteratur* skal opgives som læst:

a) *Statarisk*. Mindst to værker fra det 17. århundrede, et betydeligt værk fra tiden efter 1900 og mindst 40 sider poesi af forskellige forfattere. Endelig skal der opgives ca. 100 sider omhandlende det franske folks daglige livsformer og landets politiske, sociale og almindeligt kulturelle forhold. Ved de statarisk læste værker kræves fuld forståelse af helhed og enkeltheder (sproglig, litterær, historisk og kulturel kommentar).

b) *Kursorisk*. Mindst ni værker, klassiske og moderne, prosa og poesi. Disse værker må være af forfattere, der almindeligt anerkendes som betydelige, og de må ikke ligge i periferien af deres produktion. Ved de kursorisk læste værker kræves, at kandidaten har almindelig sproglig forståelse og kan gøre rede for værkets indhold og dets stilling inden for dets forfatters produktion.

I litteraturhistorie må kræves et vist — ikke for stort — kendskab til litteraturen fra det 17. århundrede til 1914, således at kandidaterne ved besked om læste værkers plads i digterens produktion og i den litterære epoke, disse tilhører, ligesom karakteristiske træk for den litterære udvikling i det 17., 18. og 19. århundrede med placering af og kendskab til disses hovedforfattere må forudsættes bekendt.

II. EKSAMEN

Skriftlig eksamen:

- 1) Fonetisk transskription (2 timer), ca. 20 linier.
- 2) Oversættelse til fransk af et lettere fortællende stykke med benyttelse af ordbog (4 timer).
- 3) En kortere genfortællingsstil, oplæst to gange, eller en længere referatstil, oplæst een gang (3 timer).

Mundtlig eksamen:

- 1) Et stykke ulæst prosa, der ikke fra indholdets side må frembyde særlige vanskeligheder, læses op og oversættes; der eksamineres på grundlag deraf i fonetikens teori og i grammatik, således at også kandidatens fremstillingsevne på dette område prøves. Ved denne prøve skal ikke blot udtales af de enkelte ord, men også evnen til tydelig og forstandig oplæsning af det hele stykke tages i betragtning.
- 2) Oplæsning og oversættelse af et stykke af de opgivne værker, poesi eller prosa, fra det 17. århundrede samt af et moderne værk, prosa eller poesi. Til oversættelsen skal knyttes en redegørelse på fransk for indholdet, som viser forståelse af dets sammenhæng med hele det pågældende værk, ligesom kandidaten skal vise, at han er bekendt med værkets tendens og litteraturhistoriske stilling; desuden må han også kunne gøre rede for enkeltheder af anden art, således navnlig historiske og geografiske forhold, for så vidt disse bidrager til stedets rette forståelse (alt i noget forskelligt omfang, efter som det er et statarisk eller et kursorisk sted).

- 3) Kandidatens talefærdighed prøves under samtale dels om indholdet af et af de statarisk eller kursorisk læste værker, dels om franske politiske, samfundsmæssige eller almindelige kulturelle (litterære) forhold.

Faglærereksamen i historie.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

Følgende to hovedfordringer må stilles til kandidaterne:

1. De må have en grundig oversigt over den almindelige historie i videste forstand, således at stats- og samfundshistorie, herunder også økonomisk og social historie, træder i forgrunden, medens kendskab til f. eks. religions-, kunst- og litteraturhistorie fortrinsvis ønskes for de perioder, hvor disse sider af kulturen har spillet en særlig betydelig rolle for den almindelige udvikling (f. eks. renæssancens kunst, de religiøse problemer i reformationstiden, oplysningstidens litteratur).
2. De må godtgøre evne til at læse historiske værker således, at de hurtigt kan finde sig til rette i dem, kan vurdere dem og forstår at uddrage af dem, hvad de måtte have brug for i deres undervisning.

Til 1. Kandidaterne må både i historie og i samfundslære benytte de lærebøger, der er skrevet til brug ved studentereksamen efter ordningen 1958, dog således at der kræves en særlig fremstilling af Nordens historie. Det er nødvendigt, at sidste udgave af disse lærebøger benyttes. Men disse lærebøgers stof må på en del væsentlige punkter suppleres ud fra større fremstillinger, således afsnit af større samlede værker i verdenshistorie og Nordens historie — f. eks. Aschehousgs verdenshistorie, Politikens Danmarkshistorie, Ingvar Andersson: Sveriges historie, Andreas Holmsen og Magnus Jensen: Norges historie — eller andre værker om historiske problemer og personer. Denne supplerende læsning må være nogenlunde jævnt fordelt inden for de forskellige perioder såvel i verdenshistorie som i Nordens historie. Som supplerende læsning i samfundslære kan f. eks. anvendes Nyboe Andersen og P. Dam: Det danske samfund, eller afsnit af større værker. — Det er naturligvis ikke meningen, at den supplerende læsning skal tilegnes på samme måde som grundbogen; men kandidaterne må regne med, at der kan gives skriftlig og/eller mundtlig opgave i spørgsmål, hvori denne supplerende læsning indgår. Der advares mod at benytte forældede værker eller bøger af forfattere, der ikke har virkelig indsigt i historie.

Endvidere må kandidaterne være orienterede med hensyn til historieforskningens metode, f. eks. ved hjælp af Kr. Erslev: Historisk Teknik, og de må have læst visse partier af ældre historiske værker, f. eks. af Herodot, Cæsar, Saxo, Snorre. Kandidaterne må have en vis øvelse i vurdering af historisk billedstof, og de skal opgive et mindre udvalg af historiske kilder, eventuelt også billeder, og være i stand til at bedømme dem.

Til 2. For at nå det under 2. angivne mål må kandidaterne som speciale læse og opgive nogle historiske hovedværker af fremra-

gende nordiske og/eller fremmede forfattere. Disse værker bør samle sig om et begrænset, dog ikke for kortvarigt tidsrum af historien, eventuelt et afsnit af et enkelt lands historie eller et historisk problem. For så vidt der findes tilgængelige udgaver af kilder vedrørende emnet, er det værdifuldt, om kandidaterne har søgt at danne sig et indtryk af kildematerialet og gøre sig klart, hvad vor viden i dette tilfælde bygger på. Inden arbejdet med specialet påbegyndes, må der træffes aftale med censorerne om emne, omfang og litteratur.

Kandidaterne skal udarbejde en skriftlig hjemmeopgave, hvortil emnet tages ud fra det således læste stof, og til hvis besvarelse der gives 14 dage. Hensigten med denne opgave er at prøve, om kandidaterne er i stand til på klar og forståelig måde at redegøre for problemerne i den stillede opgave, om de viser selvstændig forståelse og benytter materialet rigtigt.

Som eksempel på emner, der vil egne sig til speciale, kan nævnes: Athen i 5. århundrede f. Kr. — Indre forhold i romerriget ca. 78—31 f. Kr. — Korstogene — Firenze i renæssancetiden — Luther — England under Elisabeth I. — Frankrig 1610—1643 — Frederik II. af Preussen — Den franske revolutions forhistorie — England ca. 1815—1850 — Preussen ca. 1840—1870 — Østasien ca. 1895—1920 — Tyskland 1933—1945 — Sovjetunionen 1917—1939 — Indien ca. 1920—1947 — Forholdet mellem stormagterne 1945—1953 — Danmark i Valdemarstiden — Valdemar Atterdag — Danmark 1523—1559 — Danmark 1648—1670 — De store landboreformer — Danmarks politiske historie 1870—1901 — Sønderjyllands historie 1864—1920 — Danmark i tiden mellem de to verdenskrige — Danmark under 2. verdenskrig — Gustav II. Adolf — Gustav III. — Norge i 1814 — Norge 1905—1940.

Det tilrådes at give sig god tid til at undersøge, hvad litteratur der findes om emnet, og ikke benytte forældede værker. Litteraturhenvisningerne i Aschehous' verdenshistorie og Politikens Danmarkshistorie vil i mange tilfælde være en god hjælp i starten. Et speciale i et verdenshistorisk emne vil normalt ikke kunne gennemføres uden kendskab til engelsk og/eller tysk.

II. EKSAMEN

Skriftlig eksamen:

De skriftlige opgaver må være let læselige og skrevet på et korrekt dansk; kun de almindelig gængse forkortelser må anvendes. Besvarelserne skal pagineres.

Der gives følgende opgaver:

1. En opgave, hvortil der gives en udarbejdelsestid af 14 dage; emnet vælges inden for specialet. Specialeopgaven må være forsynet med en liste over den ved besvarelsen anvendte litteratur samt notehenvvisninger til de litteratursteder (historiske fremstillinger eller kildesteder), som fremstillingen bygger på.
2. En 4 timers opgave uden hjælpemidler i verdenshistorie eller Nordens historie. Emnet falder uden for specialet.

Mundtlig eksamen:

Der gives tre spørgsmål: et i Nordens historie, et i almindelig historie og et i samfundslære.

Faglærereksamen i geografi.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE.

Der fordres indgående viden om de grundlæggende elementer inden for geografis tre hovedafdelinger: 1) *naturgeografien* og 2) *kulturgeografien*, der tilsammen betegnes som almindelig geografi, samt 3) *regionalgeografien*. Endvidere må kandidaterne have så indgående kendskab til den geografiske litteratur, dvs. de større håndbogværker og de mest kendte geografiske tidsskrifter, at de har forudsætninger for at kunne fortsætte en metodisk uddannelse på egen hånd. Inden for de tre geografiske hoveddiscipliner fordres også et vist kendskab til fag, der tjener som støttefag for geografi.

For *naturgeografiens* vedkommende må der kræves en vis viden om de astronomiske fænomener, der direkte har betydning for geografien, dvs. til jordens form og bevægelser, månens bevægelser, stedbestemmelse på jordoverfladen og gradnettet. Af kartografiens stof må der være solide kundskaber om de mest anvendte projektioner, kortsymbolerne og om relieffremstillingens forskellige former: højdeaftæpningsfarver, bakkestreger, skyggetegning og højdekurver, som især indlæres ved at arbejde med det danske kortværk, herunder specielt 4 cm kortene (målestokforhold: 1:25.000). Der fordres endvidere viden inden for *geologien*, således om de vigtigste mineraler og bjergarter samt kendskab til den dynamiske såvel som den historiske geologis hovedpunkter. Fra *meteorologien* må der hentes viden om vejrprocesserne, og der forventes øvelse i at benytte de daglige vejrkort, såvel overfladens isobarkort som kortet over 500 millibarfladens beliggenhed. For de egentlige naturgeografiske underdiscipliners vedkommende, *geomorfologi*, *klimatologi*, *oceanografi*, *jordbundslære* og *plantegeografi*, må pensumet i omfang være noget større end det, der er gældende for matematisk artium. Der fordres særligt indgående kendskab til Danmarks naturgeografi samt til Danmarks geologi i den udstrækning, denne er forudsætningen for at forstå landskabsformernes tilblivelse og bjergarternes betydning for dansk erhverv, ligesom også de vigtigste danske forsteninger, der karakteriserer de danske bjergarter, må kendes.

I *kulturgeografi* fordres der ligeledes kundskab af noget større omfang end til matematisk artium til de vigtigste elementer inden for *befolkningsgeografien*, *bebyggelsesgeografien*, *erhvervsgeografien*, *trafikgeografien* og *handelsgeografien*. Også på disse områder kræves særligt kendskab til Danmarks kulturgeografi.

I *regionalgeografien* må der lægges vægt på, at kandidaterne har gennemgået de større regioners natur- og kulturgeografi med basis i ovennævnte almindelig-geografiske grundviden. Der må endvidere forlanges et kendskab til de enkelte staters regionalgeografi og topografiske navnestof i et omfang, der svarer til seminarie-lærebøgerne. Der kræves specielt indgående viden om Danmarks regionalgeografi. Der må være nået et sådant niveau af viden, at eksaminanden i hovedtræk kan redegøre for fore-

liggende geografiske årsagssammenhænge ud fra en faglig-kritisk indstilling, således at deterministiske synspunkter kun anlægges, hvor de er relevante. For denne del af pensums vedkommende må der kræves kendskab til Geodætisk Instituts målebordsblade, til Statistisk Arbog for Danmark og andre publikationer fra Statistisk Departement, særligt den efter hver folketælling udgivne »Folketælling i Danmark« samt tabelværker over varers ind- og udførsel. Endvidere henledes opmærksomheden på de udgivne samlinger af »Datakort Danmark«.

Det forudsættes endvidere, at eksaminanderne ajourfører deres regionalgeografiske viden.

Også til kulturgeografiens støttefag må der kræves et vist kendskab. Dette gælder i særlig grad *etnografien* og *demografien*.

II. EKSAMENSOPGIVELSER.

Eksamensopgivelserne skal omfatte lister over benyttet litteratur, dels de egentlige lærebøger samt de håndbøger og tidsskriftartikler, hvorfra supplerende læsning er hentet, dels en særlig liste over specialelitteraturen, opdelt i lærebøger og håndbøger samt tidsskriftartikler. Det tilrådes at udarbejde boglisterne med omhu, idet den accepterede pensumliste kan opfattes som en kontrakt aftale mellem eksaminand og eksaminatorer vedrørende det stof, der kan optages til behandling ved eksamen. De enkelte bogtitler bør derfor være bibliografisk rigtige, dvs. have angivelse for forfatternavn, titel, udgivelsesår, evt. udgave; for tidsskriftsartikler endvidere tidsskriftets navn, nummer og årgang.

Der fordres to specialer, nemlig:

A. Speciale inden for den almindelige geografi som f. eks. geomorfologi, bebyggelsesgeografi o. lign. Der kan også vælges speciale inden for hjælpedisciplinerne, f. eks. geologi, etnografi o. lign.

B. Speciale inden for regionalgeografien, enten et statsområde, f. eks. England, Island o. lign., eller en region, f. eks. Balkanhalvøen, Australien o. lign. For Danmarks vedkommende kan vælges et større regionalt område, f. eks. Grønland. Den Fynske Øgruppe eller et afsnit af kulturgeografien, f. eks. landbrugsgeografien eller Danmarks industri.

Specialerne må være læst efter større håndbøger suppleret med specialafhandlinger i den udstrækning, det valgte speciales karakter gør dette nødvendigt.

III. EKSAMEN.

Til skriftlig eksamen gives der to opgaver til besvarelse inden for fire timer:

- 1) Opgave i det almindelige eksamenspensum.
- 2) Opgave i specialepensum.

Den mundtlige eksamen kan omfatte emner overalt i det opgivne pensum såvel inden for den almindelige geografi og regionalgeografien som inden for specialerne. Ved mundtlig eksamen vil der også kunne prøves i en række tekniske færdigheder som atlasbrug, kortanalyse, mineral- og bjergartbestemmelse, anvendelse af statistik, udtegnning af enkle profiler efter kort o. lign. Eksamenkommissionens to medlemmer eksaminerer begge alle eksaminander.

Faglærereksamen i naturhistorie.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

1. Zoologi.

- a) Efter J. E. V. Boas, Lærebog i zoologien eller en tilsvarende større lærebog læses afsnittene om cellen og vævene, organerne, udviklingshistorie og arvelighed, den systematiske inddeling og indledningen til de større systematiske grupper med særligt henblik på de afdelinger, hvori der undervises i skolen.
- b) Endvidere kræves systematisk kendskab til de almindeligt forekommende danske dyrearter, specielt sådanne, som man let stifter bekendtskab med på ekskursioner (land-, ferskvands- og strandfauna).
- c) I tilknytning hertil gennemarbejdes en række biologiske typer, der (efter aftale mellem kandidaten og censorerne) navnlig vælges blandt dem, der er behandlet i lærebøgerne for skolen. Som hjælp ved dette studium anbefales A. Ditlevsen: Zoologi, særlig beregnet for undervisningen ved seminarier.

2. Botanik. Der fordres:

- a) Kendskab til planternes morfologi og fysiologi i et omfang som: Ove Paulsen, Grundtræk af den almindelige botanik, 2. udg., med udeladelse af tredje og fjerde afsnit. Af kap. 24 læses kun indledningen, det almindelige om enzymer, hormoner, æggehvitestoffer, kulhydrater og fede olier.
- b) Kendskab til cellens almindelige bygning og deling, de almindelige celleformer og cellevæv, anatomien af den normal rod og stængel (enkimbladet og tokimbladet type, urteagtig og træagtig), anatomien af et typisk løvblad.
- c) Systematisk og biologisk kendskab til de almindelige danske karplanters naturhistorie, på grundlag af f. eks Raunkjærs ekskursionsflora.
- d) Kendskab til de vigtigste typer af sporeplanter.
- e) Kendskab til de nytteplanter, også udenlandske, der har betydning for ernæring og teknik.
- f) Overblik over de vigtigste danske plantesamfund.

3. Fysiologi med Kemi.

- a) *Fysiologi* med den nødvendige anatomi og vævslære læses i et omfang som i P. Brandt Rehberg og C. M. Steenberg: Menneskets anatomi og fysiologi for seminarier, sidste udgave.
- b) *Kemi*. De kemiske grundbegreber, afsnit om osmotisk tryk, kogepunktsforhøjelse og frysepunktssænkning samt organisk kemi læses i et omfang som i L. J. Ring: Kemi for gymnasiet, sidste udgave.

En litteraturliste omfattende alle tre fag findes i Johs. Nielsen:

Biblioteker og håndbøger. 1944 (Naturhistorie ved C. M. Steenberg).

II. EKSAMEN

består af en skriftlig og en mundtlig del.

Ved den skriftlige eksamen gives tre opgaver, en i hvert af de tre fag. Til hver af disse prøver gives 4 timer. Ved den mundtlige eksamen eksamineres i alle tre fag.

Faglærereksamen i naturlære.

(Fysik, astronomi, kemi).

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

Kandidaterne må have erhvervet sig et vist grundfond af kundskaber, og de må være øvet i på egen hånd at supplere disse. Kundskaberne må være erhvervet dels ad teoretisk vej, dels gennem praktiske øvelser.

Kundskaberhvervelsen må stadig ske med henblik på det, som kundskaberne skal bruges til; der stilles her en dobbelt opgave. Eleverne må således ikke blot kunne forklare et forsøg, men også gennemføre det i overensstemmelse med undervisningspraksis.

Endelig bør kandidaterne for at kunne operere med en samplings fysiske apparater være noget fortrolig med brugen af værktøj og den allernødvendigste behandling af apparater.

Angående omfanget af stoffet stilles følgende fordringer:

Både fysikken (mekanisk fysik, varmelære, elektricitetslære og optik) astronomien og kemien læses i omfang som til matematisk-naturvidenskabelig studentereksamen. Et nærmere afgrænset område indenfor stoffet behandles mere indgående og opgives som speciale.

Kandidaterne må have søgt videre orientering ved læsning af lettere fysisk litteratur som:

G. Gamow og J. Cleveland: Den store fysikbog, I-II.

Fysik (Physics Science Study Committee's til dansk oversatte bog).

Landau og Rumer: Hvad er relativitet, eller S. Sikjær: Elementer af Einsteins relativitetsteori.

Chr. Møller og Mogens Pihl: Atomfysikkens grundlag i elementær fremstilling.

P. Bergsøe: Kemi på en anden måde.

La Cour og Appel: Historisk fysik, eller Olaf Pedersen: Historisk indledning til den klassiske fysik. I.

Endvidere må fundamentale afsnit være læst i de lærebøger, der benyttes ved det indledende studium af fysik, astronomi og kemi ved universitetsundervisningen eller tilsvarende højere undervisning.

Det er tilrådeligt, at kandidaterne stifter bekendtskab med R. W. Pohl's (på tysk skrevne) lærebøger i mekanik og akustik, elektricitetslære, optik samt The Feynmann Lectures, bind I.

Kandidaterne må tillige kende lærebøger, der benyttes i realaf-

delingen. Endvidere må de øves i at gennemgå et stof efter en elementær lærebog og ledsage det med de nødvendige demonstrationsforsøg, både fysiske og simple kemiske.

Kandidaterne bør have deltaget i fysiske og kemiske øvelser af samme art, som foregår i det matematisk-naturvidenskabelige gymnasium, idet de dog i kemien også bør have nogle øvelser i lettere analyser. Rapporterne over de udførte øvelser og en liste over de 15 øvelser, der opgives til eksamen, indsendes til censorerne ca. 1 måned før skriftlig eksamen. De tilbagesendes inden mundtlig eksamen og må medbringes ved denne.

Kandidaterne må, forinden de begynder deres studier, have tilegnet sig kundskaber i et omfang som realafdelingens pensum i fysik og kemi, herunder organisk kemi, samt være i besiddelse af så mange sprogkundskaber, at de er i stand til at læse svenske og engelske eller tyske lærebøger eller afhandlinger. Det er ligeledes nødvendigt, at de besidder kendskab til trigonometriens og infinitesimalregningens metoder.

II. EKSAMEN

Prøven er såvel teoretisk som praktisk.

Den teoretiske prøve er både mundtlig og skriftlig. Ved den mundtlige prøve eksamineres i 2 spørgsmål indenfor hele det læste fysiske og astronomiske pensum, samt 1 spørgsmål af kemisk indhold. Den skriftlige prøve består i besvarelsen af 2 opgaver, af hvilke den ene er af refererende art, til hvis besvarelse der gives en tid fra 2—4 dage, den anden er en stil- og beregningsopgave, til hvis besvarelse der gives 4 timer.

Den praktiske prøve består i udførelsen af demonstrationsforsøg eller måleøvelser, især sådanne, som undervisningen i mellem- og realskolen fordrer.

Faglærereksamen i matematik og regning.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

1. Den helt elementære aritmetik-algebra og geometri i det omfang, der er angivet ved fordringerne til »Almindelig forberedelseseksamen«, skal være gennemgået og tilegnet således, at den studerende er *fuldkommen herre over stoffet*. Han må være fortrolig med dets behandling i flere af de moderne, elementære lærebøger, heriblandt Hjelmlev: Elementær geometri, I bog. Desuden må han have læst en mere omfattende og dybtgående fremstilling af dele af det elementære pensum for derigennem at modne og udvikle sin matematiske opfattelsessevne. Han må endvidere have *nøje kendskab* til Euklids elementer I og II. Der forudsættes stadig vedligeholdte øvelse i ikke for lette opgaver i det helt elementære pensum; særlig må de i Julius Petersens »Metoder og Teorier« behandlede metoder være gennemgået i forbindelse med et passende antal Eksempler: en omhyggelig diskussion må slutte sig til de fleste af disse.
2. Det til enhver tid gældende pensum til matematisk-naturvidenskabelig studentereksamen læres.

3. I regning — skriftlig og mundtlig — skal kandidaten i hovedsagen tilegne sig de kundskaber og færdigheder, der kræves til almindelig lærer- og lærerindeeksamen, dog således, at afsnittene om ligninger og om areal- og volumenberegninger i det væsentlige henlægges til matematikundervisningen.
- For sådanne opgavers vedkommende, der nogenlunde let kan behandles såvel ved almindeligt ræsonnement som ved ligninger, skal kandidaten være øvet i at anvende begge fremgangsmåder og sammenligne dem med hinanden, og der skal lægges særlig vægt på talbehandling og talfærdighed gennem ikke for lette opgaver i hovedregning.
- For den del af handelsregningens vedkommende, der angår pengeomsætningsforhold (obligationer, aktier, vekslers, checks, kontokurant, kalkulationer), skal kandidaten være i besiddelse af kundskaber, der svarer til kravene til handelsmedhjælpereksamen, linie B og C. Den studerende må have kendskab til elementerne af handelsregningens teknik og nogen øvelse i at anvende denne. Det bemærkes: Der kræves ikke kendskab til middelforfaldsdag og til vekseldiskontering i udlandet, selv om disse emner behandles i flere lærebogssystemer. Ved kontokurant kræves kun kendskab til den ene af de anvendte metoder (Saldometoden med fuldständig afslutning og den progressive metode med fuldständig afslutning).

II. EKSAMEN

1. Til skriftlig eksamen gives 4 sæt opgaver. Sæt I består i en fremstilling af en teori eller metode i det helt elementære pensum, sæt II og III af mindre opgaver (indtil 3 i hvert sæt) fra alle dele af pensummet; dog skal een opgave være en konstruktion og mindst een være af helt elementær natur; sæt IV er opgaver i praktisk regning. Til besvarelsen af sæt I gives 6 timer, til de øvrige sæt 4 timer.
2. Til mundtlig eksamen gives i matematik 2 spørgsmål. Det ene angaar »Studenterpensummet«, det andet det helt elementære pensum; det sidste skal eksaminanden så vidt muligt gennemgå uden indgriben fra eksaminators side; efter at eksaminanden har sluttet af, kan eksaminator stille enkelte spørgsmål i tilslutning til det gennemgæede. I regning gives et spørgsmål, der kan bestå af een eller flere opgaver; der lægges særligt vægt paa, at eksaminanden er i stand til at forklare fremgangsmåden.

Faglærereksamen i kristendomskundskab.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE.

I. *Det gamle testamente.*

a) Tekster:

Eksegetisk gennemgang af 1. mosebog 1—4, 6—9, 11 v. 1—9,

12—15, 22—23, 27—29, 39—45, 49. Esajas 1—12, 40, 53. Jeremias 1, 7—8, 18, 28, 31. Ezekiel 18. Daniel 7. Hoseas 1—3. Amos 5—7. Salmernes bog 1, 2, 8, 19, 23, 24, 29, 32, 51, 73, 103, 110, 137, 139.

Ved den eksegetiske gennemgang bør foretrækkes Hvidbergs tekstudgave til det gl. testamente, autoriseret oversættelse af 1931. Som kommentarer til de opgivne tekster kan benyttes: S. Mowinckel og K. Messel: *Det gamle testamente*, Oslo 1944. Til 1. mosebog: Sv. Herner: *Första Moseboken eller Genesis* (Stockholm, 1931).

b) Gammeltestamentlige bifag:

1. Israels historie kan læses efter Sv. Holm-Nielsen: *Det gamle testamente* (1963) eller Ed. Nielsen: *Grundris af Israels historie* (2. udg. 1960).
2. Indledning til det gamle testamente læses bedst efter E. Hammershaimb: *Oplysninger om de enkelte gammeltestamentlige skrifter* (Haandbog i Kristendomskundskab I, 1944, s. 158—265 (kap. 7)).
3. Israels religion læses bedst efter Flemming Hvidberg: *Den israelitisk-jødiske religions historie* (Haandbog i Kristendomskundskab II, s. 204—369 (kap. 4)).

II. *Det nye testamente.*

a) Tekster:

Eksegetisk gennemgang af Markus, Mattæus 1—7, 10—11, 13, 18, 23—25. Lukas 1, 2, 7, 10 v. 25—42, 14, 15, 16, 18 v. 1—14, 19 v. 1—10, 23, 24. Johannes 1—4, 6, 10—12, 17—21. Apostlenes gerninger. Romerbrevet. Første korinthierbrev. Jakobs brev. Første Petersbrev.

Ved den eksegetiske gennemgang benyttes den autoriserede oversættelse af *Det nye testamente* (1948). Til Mattæus-, Markus- og Lukasevangeliene kan benyttes Joh. Lindblom: *Handbok til Nya Testamentet II, 1* (Stockholm 1917) og *II, 2* (Stockholm 1918). Til Johannesevangeliet: S. Odland: *Johannes' evangelium* (Oslo 1933). Til Apostlenes gerninger: Holger Mosbech: *Apostlenes gerninger, indledet og forklaret* (2. udg. 1938). Til Romerbrevet: Joh. Lindblom i *Handbok til Nya Testamentet IV, 1* (Stockholm 1923). Til Første korinthierbrev: Holger Mosbech: *Første korinthierbrev, indledet og forklaret* (1931). Til Jakobs brev og Første Petersbrev: S. Odland: *Fortolkning af Jakobs, Peters, Judas' og Johannes' breve* (Oslo 1927).

b) Nytestamentlige bifag:

Indledning til de enkelte skrifter kan læses efter Haandbog i Kristendomskundskab III (1942) eller efter Bent Noack: *Det nye Testamente* (1962). En orientering i den nyere forsknings problemer giver Børge Diderichsen: *Den historiske Jesus* (1962).

III. *Kirke- og religionshistorie.*

L. Bergmann: *Kirkehistorie I—III* (1958—61). Søren Holm:

Religionerne (5. udg. 1960). Søren Holm: Religionshistoriske grundbegreber (2. udg. 1964). K. E. Skydsgaard: Kirkens gudstjeneste, i Haandbog i Kristenkundskab VI (1943) s. 7—78.

IV. Systematiske fag.

- a) Dogmatik: Søren Holm: Dogmatik (1962) kapitlerne 1, 2, 5—7, 11—13, 15, 17, 22, 26, 30, 31. Desuden kendskab til den danske folkekirkes bekendelsesskrifter.
  - b) Ethik: Søren Holm: Kristelig Ethik (1963), kapitlerne 5, 9, 12, 15, 16, 20—22, 26—29. Samme: Ethik (2. udg. 1963).
  - c) Religionsfilosofi: Søren Holm: Filosofien i Oldtid og Middelalder (2. udg. 1964): afsnittene om Platon, Aristoteles, Stoicismen, Augustin samt Middelalderen kapitlerne 4 og 13.
- Anm. til I—IV: Efter nærmere aftale med censorerne kan enkelte af de i det foregående nævnte lærebøger og kommentarer eventuelt erstattes med andre af tilsvarende omfang.

II. EKSAMEN.

Denne er både skriftlig og mundtlig.

Til den skriftlige prøve gives i hver af faggrupperne I—III en opgave at besvare i løbet af fire timer. I de bibelske faggrupper kan det blive enten fortolkning af et læst tekststykke eller behandling af et emne fra bifagene.

Ved den mundtlige prøve eksamineres i alle fire faggrupper. Der gives fire karakterer, og karakteren i Det nye testamente tæller dobbelt.

Faglærereksamen i sang.

I. FORDRINGER OG FORBEREDELSE

- 1) *Stemmedannelse*. Kendskab til tale- og sangorganernes bygning og virksomhed samt til de danske sproglyds artikulation. Praktisk beherskelse af rationel stemmedannelsesmetode og af egen tale- og sangstemme.
- 2) *Musikteori*. Praktisk beherskelse af harmonilæren; færdighed i efter diktat at nedskrive lettere melodier.
- 3) *Musikhistorie*. Kendskab til hovedstilarterne i den europæiske musiks udvikling og til de vigtigste musikalske former. Der lægges vægt på, at man er orienteret i den danske sanglitteratur og har kendskab til de nordiske komponister. Der opgives mindst 15 særligt studerede musikværker, som repræsenterer de forskellige stilarter så fyldigt som muligt.
- 4) *Instrumentbrug*. Der aflægges prøve i klaverspil. Der fordres færdighed i på dette instrument at udføre mindre sange (efter partitur for mandkor, kvindekor eller blandet kor), samt i transponering. Desuden opgiver kandidaten, såfremt klaver er kandidatens instrumentale hovedfag, efter eget valg et klaverstykke — en sonatesats eller lignende — inden for den klassiske eller romantiske klaverlitteratur. Såfremt violin er kandidatens instrumentale hovedfag, erstattes ovennævnte klaverstykke med et violinstykke af lignende art som nævnt under klaverspil. Der gives kandidaten tid til at se de stillede opgaver igennem inden udførelsen.

- Til 1) Kandidaten må erhverve sig en god tale- og sanguddannelse. Som grundlag for de teoretiske fordringer kan benyttes det teoretiske afsnit i Viggo Forchhammers taleøvelser 3. udg.
- Til 2) Kandidaen må gennem studiet af harmonilæren erhverve sig færdighed i at udsætte en koralmelodi for 4 blandede stemmer og en lettere sang for 2 eller 3 lige stemmer. Som grundlag kan f. eks. benyttes H. Godske Nielsen og Povl Hamburger: Harmonilære.
- Til 3) Som grundlag for tilegnelsen af musikkens historie kan benyttes Sigrud Rasmussen: Musikkens Historie i Grundtræk og Povl Hamburger: Musikkens Historie I—II, idet det dog kan anbefales at læse følgende afsnit efter den noget fyldigere behandling i Povl Hamburgers Musikhistorie: Den verdslige Flerstemmighed i 15.—16. Aarh., Katolsk Kirkemusik i 16. Aarh., Evangelisk Kirkesang, Instrumentalmusikken 1600—1827, Den wienerklassiske Opera, Schuberts Lieder samt Musikken i Danmark. Ved studiet af den danske sanghistorie og -litteratur kan foruden til de enkelte komponisters egne værker bl. a. henvises til Folkehøjskolens Melodibog og til indledninger og eksempler i »Gamle danske Viser«, hefte 1—5, ved Arthur Arnholtz og Niels Schiørring. Som eksempler på opgivelser af hovedværker kan nævnes: en gregoriansk messesang, en motet af Palestrina, en kantate fra det 17. årh., en kirkesonate fra o. 1700, en instrumentalkoncert fra baroktiden, prælude og fuga af Bach, en suite af Händel, en wienerklassisk symfoni og Sonate, et afsnit af en opera eller et oratorium, nogle lieder af Schubert, — nogle gamle danske folkeviser, viser af J. A. P. Schultz, Romancer af Weyse, Rung, Heise ell. lign., sange af Laub, Carl Nielsen, Th. Aagaard, Oluf Ring m. fl., Kuhlaus musik til »Elverhøj«, Hartmann »Liden Kirsten«, Carl Nielsen »Mascarade« o.s.v.

II. EKSAMEN

Skriftlig eksamen.

- 1) Musikteori. Korallharmonisering og melodiuudsættelse. Ved bedømmelsen lægges hovedvægten paa korallharmoniseringen.
- 2) Musikediktat.

Mundtlig eksamen. Der eksamineres i:

- 1) Musikhistorie; som grundlag for eksaminationen anvendes et af de opgivne hovedværker.
- 2) Stemmeuddannelse, både teori og praksis, herunder oplæsning af digt, samt foredrag af en mindre (selvvalgt) sang.
- 3) Instrumentbrug,
  - a) Klaverspil med prima-vista spil og transponering.
  - b) Violinspil.

Den praktiske eksamen kræves kun af kandidater, der ikke har seminarieuddannelse eller dermed ligestillet uddannelse.

Faglærereksamen i håndarbejde.

I. FORDRINGER

1. Strikning, derunder mønsterstrikning, udbedring af tyndslidt strikkes stof, almindelig stopning og maskestopning.
2. Hækling anvendt paa tidssvarende arbejder.
3. Maskinsyning. Kendskab til forskellige systemer af symaskiner og deres behandling.
4. Linnedsyning. Klipping og syning af arbejder, der kan anvendes som modeller i folkeskolen, mellem- og realskolen samt i ungdomsskolen.
5. Kjølesyning samt syning af drengebenklæder og skjorter. Måltagning og tilpasning.
6. Opøvelse i brugen af forskellige mønstersystemer.
7. Låpning og stopning i linned- og uldstoffer; herunder maskinstopning og enkelte mønsterstopninger.
8. Broderi: Syningsarter anvendt til navn. Hulsømme, hvidsøm, dragværk, sammentrækssyning, gamle tælleborter, dobbelte forsting, korssting, flettesyning, plativærk.
9. der fordres kendskab til de almindelige stoffers tilberedning og deres råstoffer.
10. Eksaminanden må såvel mundtlig som skriftlig kunne gøre rede for håndarbejdets metodik. Hun må kunne anskueliggøre sin undervisning ved benyttelse af tavletegning, store forevisningsarbejder og andre undervisningsapparater samt kunne udarbejde arbejdsplaner og håndarbejdsplaner for de forskellige skoleformer.

II. EKSAMEN

- A. Uden kontrol under udarbejdelsen:
  1. To arbejder, som udføres på egen hånd.
Det ene af disse vælger kandidaten selv, dog må det falde indenfor de arbejder, der nævnes under 4, 5 og 8. Opgaven til det andet arbejde gives een måned før eksamen.
  2. De i forberedelsestiden udførte arbejder fremlægges for censorerne. Arbejderne må hverken være vasket, rullet eller strøget; de under 5 nævnte arbejder må dog have modtaget den nødvendige presning.
- B. Under kontrol:
  1. To arbejder. Til det ene gives 4 timer, til det andet indtil 4×2 timer.
Materialet leveres af eksamenskommissionen til de under kontrol udførte arbejder.
  2. En skriftlig opgave; 4 timer.
- C. Ved den mundtlige prøve eksamineres i håndarbejdets metodik. Opgaverne trækkes 1 time før examinationen.

INDMELDELSE TIL TRIERS KURSUS

Fulde navn .....

Fødselsår og- dag .....

Skolegang og eksaminer.

.....

.....

.....

Virksomhed: .....

Arbejdssted (skole): .....

.....

Adresse og tlf. i København: .....

.....

Indmeldelsesdato: .....

Hvilke fag: .....

Til brug for kursus:

Indmeldelser.

Indmeldelse sker på en særlig blanket, som findes bag i kursusprogram, der fås på kursus' kontor, Tietgensgade 74, V. Bestyreren, viceskoleinspektør Otto Dreyer, træffes hver skoledag, undtagen onsdag og lørdag, personlig og telefonisk kl. 16,30—17. (Vester 4228).

Udmeldelse må ske med en fuld måneds varsel, så at der betales for den måned, i hvilken udmeldelsen sker, og for den følgende. *Efter 1. april modtages ingen udmeldelse for det løbende undervisningsår.*

Otto Dreyer.